

Nagy Attila Tibor

Parlamenti sebesség

Több mint 360 törvény született Orbán Viktor hivatalba lépése óta a magyar parlamentben - erről maga a kormányfő számolt be még az év elején a [The Wall Street Journal](#) olvasóinak. Ami a mennyiséget illeti, a számok valóban impozánsak: [a parlament nyilvántartása szerint](#) a félidejét még be sem töltött mostani parlamenti ciklus 2010-ben 150, majd 2011-ben 215 törvényt fogadott el, az országgyűlési határozatokat is beleszámítva pedig 576 döntést hozott meg a parlament. Ezzel szemben a második Gyurcsány-kormány idején 2006 második felében csak 84, 2007-ben pedig 182 törvény született, összesen 432 döntést regisztrált 2006-2007-ből a törvényhozás hivatala. Bár ez a mennyiség sem kevés, jól tükrözi az „akkori reformláz” végigfutását a parlamenten, de jelenlegi reformperiódus még ennél is jóval több törvényt, és – ami még ennél is fontosabb – nagyobb horderejű határozatokat is igényelt, elég csak az Alaptörvényre és a sarkalatos törvényekre gondolni.

Az elmúlt másfél évben annyira nagy mennyiségben és tempóban zajlott a törvényhozás folyamata, hogy arra maga Kövér László házelnök is nyilvánosan panaszkodott. Mint látni fogjuk, erre alapos oka is volt. A mostani elemzés elkészítésekor számításokat végeztünk arról, hogy egy-egy parlamenti jogalkotási folyamat, tipikusan egy törvény megvitatása és elfogadása átlagosan hány napot vett igénybe, és az eredményt összevetettük más, főként nyugati országok parlamentjeinek tapasztalataival. Az adatok bepillantást engednek abba is, hogy egy magyar törvényhozó milyen nyomásnak volt kitéve az elmúlt másfél évben.

Módszertani megjegyzések

A legfontosabb eldöntésre váró kérdés az volt, hogy egy adott jogszabály (iromány) elfogadásáig tartó időszakot honnan számítsunk, vagyis hogy a vizsgált időszak az

adott javaslatnak a parlamenthez való benyújtásának időpontjától a javaslat plenáris ülésen elfogadásáig tartson, vagy a kezdő időpont az illetékes bizottságnak a javaslat tárgysorozatba vételéről szóló döntésének időpontjától, esetleg a plenáris ülés általános vitájának kezdetétől szóljon. Ez nem lényegtelen kérdés, mert – különösen a jelentések megtárgyalásánál – figyelhető meg, hogy egyes parlamenti irományok hónapokig fekszenek a Ház előtt, anélkül, hogy a parlament hozzálátott volna azok megvitatásához.

Ezek a hosszan elfekvő irományok mindenképpen meghosszabbítják az egy javaslat megtárgyalására fordított átlagos időt, holott messze nem a jelentések teszik ki a legfajsúlyosabb ügyeket. Ráadásul az adott javaslat ténylegesen addig nem jelent egy képviselő számára elfoglaltságot, amíg azt az illetékes bizottság (vagy bizottságok) nem javasolták az iromány plenáris ülésen való megtárgyalását, illetve amíg azt a plenáris ülés fel nem vette a megtárgyalandó napirendek közé. Ezek az irományok tehát valamelyest torzítnak az eredményeken.

Ennek ellenére mégis az adott iromány benyújtásától annak elfogadásáig tartó időszakot vesszük a vizsgálat tárgyává, és erre több nyomós okunk is van. A német szövetségi parlamenttől kaptuk a legrészletesebb adatokat, az ottani nyilvántartás viszont a benyújtástól az elfogadásig (pontosabban a kihirdetésig) tartó időszakot vette alapul, az összehasonlíthatóság szempontja tehát ezt a megközelítést követelte meg. További indok volt ennek az eljárásnak a választására, hogy a törvényhozás hektikussága miatt a második Orbán-kormány első másfél évében legtöbb esetben nagyon összecúszott a benyújtás és a napirendre való felvétel időpontja. Praktikusan igen gyakran előfordult, hogy a benyújtástól számított pár nap után már a plenáris ülésen volt az adott iromány, azaz a bizottságoknak rohammunkában kellett döntenüik egy adott iromány tárgyalásra való alkalmasságáról.

A következő kérdés az volt, milyen jellegű ügyeket vonjunk vizsgálódásunk körébe. Az elemzés az elfogadott önálló irományok (törvényjavaslat, országgyűlési határozati

javaslat, jelentés, politikai nyilatkozat) körét jelölte ki. Döntés alatt itt jellemzően olyan parlamenti határozatokat értünk, amelyek kihatnak az állampolgárok életére, kötelezettséget, vagy jogot állapítanak meg, és leírják a követendő magatartást. A törvény – mint a magatartási szabályok foglalata – a legnyilvánvalóbb példa erre. Az országgyűlési határozatok a parlament belső működésére vonatkoznak, vagy a kormányt kötelezhetik intézkedésre, de az ott megforduló nem képviselő állampolgárok számára is megállapíthatnak kötelezettségeket (ilyen a házszabály, amikor a karzaton ülő nem képviselő polgároknak megtiltja a tetszésnyilvánítást). A határozatok olykor tekintélyes időt vesznek el a T. Ház idejéből, ezért velük szintén foglalkoznunk kellett.

A jelentés és a politikai nyilatkozat ritka műfaj, de azokról szinte külön határoz a parlament, ezért azokat is bevettük a vizsgálandó körbe. Nem vizsgáltuk az interpellációk és az azonnali kérdések műfaját, nem csak azért, mert ezek nem normatív jellegű eljárások, hanem mert idejük a Házszabályban pontosan szabályozott. Ugyanakkor látni kell, formailag ezek egy részéről, nevezetesen az interpelláció elfogadásáról is dönt a parlament. De nem tettük ezt azért sem, mert a magyar parlament nyilvántartása sem vonja bele ezeket a műfajokat az önálló irományok közé.

Nem vizsgáltuk tehát az el nem fogadott önálló irományokat, mert az 1990 óta eltelt ciklusok mindegyike azt mutatta, hogy ellenzéki javaslatok a kormánypárti többségű bizottságok vétói miatt igen ritkán kerülnek a plenáris ülések elé, ezek tehát a plenáris ülésen elfogadott törvényekre jutott időtartamot érdemben nem befolyásolják. Jelezni kell ugyanakkor, hogy – főleg korábban, amikor az ellenzék számaránya elérte az egyharmadot a törvényhozásban – nálunk sokszor szavaz a parlament az ellenzéki módosító indítványokról, vagyis ez is jelent elfoglaltságot.

A parlament nyilvántartása szerint több döntést hozott a parlament, mint amennyi elfogadott önálló indítványt mi fölleltünk. 2011-ben 313 döntést hozott a parlament,

mi ellenben erre az időre csak 288 önálló indítványt találtunk. Ennek oka az, hogy egy indítvány nem egy esetben több törvény együttes módosítására tett javaslatot, vagyis a Horn-kormány óta előszeretettel alkalmazott ún. „salátatörvények” megjelenése ezúttal is tetten érhető.

A számadatok

Az Országgyűlés nem rendelkezik olyan statisztikai adatokkal, amelyek az egy törvényre (irományra) jutó átlagos tárgyalási időt mérnék, ezért ezeket a számításokat nekünk kellett elvégeznünk. Annyit lehet tudni a [nyilvántartásukból](#), hogy 2010 májusa és december 31. között, tehát a mostani ciklus első félévében 238 irományt fogadott el a parlament. Ezeket listába rendeztük, és minden egyes irománynak kiszámoltuk a tárgyalási napját, és összeadtuk a napok számát, majd elosztottuk az irományok számával. Az eredmény: *egy irományra jutó átlagos tárgyalási időszak (a parlamenthez való benyújtástól az elfogadásig) 2010 második felében mindössze 24 nap*, alig több mint három hét volt! Ha pedig az elfogadott törvényekre tekintünk, akkor ebben az időszakban az egy törvényre jutó átlagos időtartam 29 nap.

Nézzük meg, mit jelent ez egyes példákon keresztül. Mint már említettük, a kisebb súlyú jelentéseket többször hónapokig elő sem vette a T. Ház, ez történt a [Gazdasági Versenyhivatal 2009-es tevékenységéről szóló jelentéssel](#), amelyet 2010. július 7-én nyújtottak be, de csak október 18-án fogadtak el. A törvényekre viszont egyértelműen a gyors megtárgyalás a jellemző. A [T/23. számú](#), A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló törvényjavaslatra egy hónapot sem szántak, de ez eléggé tipikusnak mondható eljárás volt akkoriban. A [földgázellátásról szóló jogszabályt](#) öt nap leforgása alatt sikerült megtárgyalni, az igen fontos [különadókat](#) pedig három nap alatt. Rekordot az „egynapos törvényekkel” sikerült dönteni, igaz, a pár napos tárgyalásokhoz, így ehhez is az ellenzék Házsabálytól való eltéréshez való hozzájárulása is szükséges volt. Így sikerült órák alatt

megszavazni a vörösiszap-katasztrófára adott egyik első válaszlépésként a [honvédelmi jogszabályok olyan módosítását](#), amelyik – a vészhelyzetre hivatkozással – megteremtette a későbbi jogalapot a MAL Zrt. állami felügyelet alá vételére.

Bár az ellenzék tavaly év vége felé egyre inkább panaszkodott a parlamenti sebességre, 2011-ben sem lassult a törvényhozás üteme. Igaz, hogy szeptember-októberben enyhült a hajsza, de év elején ismét meglódult a tempó a sarkalatos törvényeknek köszönhetően. Tavaly 287 önálló irományt fogadott el az Országgyűlés, az összes irományra szánt idő 8693 nap volt, *egy-egy irományra átlag 30 nap jutott*, csak hattal több, mint 2010-ben.

[Az új önkormányzati törvényről szóló javaslat](#) az átlagosnál hosszabb időt kapott, a benyújtástól az elfogadásig 48 napot. Ráadásul a Fidesz-kormány még a parlamenti vita előtt hónapokig egyeztetett a politikai szereplőkkel és az érdekképviseleti szervezetekkel az új önkormányzati törvényről, de ezt a téma fontossága mindenképpen indokolta, hiszen az Orbán-kormány a korábbi rendszertől sok mindenben különböző helyi igazgatás kialakításába fogott, igen jelentékeny állami szerepvállalással. De az átlagosnál hosszabb időt a kényszer is szülte, ugyanis komoly belső vitákat kellett megvívnia a Fidesz-KDNP frakciónak is, amíg belső egyetértésre jutottak.

A paramilitáris, szélsőjobbaldali járőröző alakulatok elleni [Btk.-módosítás](#)ra csak öt napot szánt a törvényhozás, pontosabban a plenáris ülésen – megint Házsabálytól való eltéréssel – egy nap alatt elfogadták a törvénymódosítást. A nyilvánosságban sok vitát kiváltó népegészségügyi termékadó (eredeti nevén „chipsadó”) jóval átlag alatti időtartamot, 17 napot kapott. Gyorsan cselekedett a parlament a devizahitelek ügyében, a [T/4003](#) számú törvényjavaslat megtárgyalása, és elfogadása két hetet sem vett igénybe. [A nemzeti vagyonról szóló](#), szintén fontos törvényjavaslat még ennél is rövidebb időt kapott a parlamenttől: a benyújtástól az elfogadásig csak 19 nap telt el, az általános vita kezdetétől a zárószavazásig pedig

mindössze hét nap. Pedig ez a jogszabály egyebek között nem kevesebbről rendelkezik, mint a kizárólagos állami vagyontárgyak köréről.

Megnéztük még, hogy a második Gyurcsány-kormány tevékenységére eső 2006-2010 közötti parlamenti ciklus első félévében mennyi idő jutott átlagosan egy irományra. Számításaink szerint a 143 irományra 6082 tárgyalási nap jutott, egy-egy iromány átlagos tárgyalási napja pedig 42 nap volt. Ez persze hosszabb ugyan, mint a második Orbán-kormány első félévében (42: 24), de arról szó nincs, hogy a magyar parlamentre ne lett volna jellemző már akkor a hektikusság.

Ebben a ciklusban is előfordult az éjszakai ülésezés, de az is, hogy egy-egy adott törvényt igen rövid idő alatt fogadtak el. Az akkori ciklus is ismerte az „egynapos törvények” fogalmát (ezt a törvényalkotási eljárást tehát nem a Fidesz találta fel), így például rögtön az elején egy nap alatt határoztak az [Alkotmány módosításáról](#), és a [kormány szerkezetéről](#), annak érdekében, hogy a Gyurcsány-kormány mögött álló többség minősített többség nélkül dönthessen a kormányzat felépítéséről. Megjegyzendő, hogy ezen ritka alkalmak egyike volt, amikor a Fidesz és az MSZP-SZDSZ együtt szavazott, ezúttal az Alkotmány módosítása érdekében. Ugyanakkor a kormányzat felépítése volt olyan törvényhozási tárgy, amelyik akár hosszabb vitát is indokolt volna. Ellenpéldaként említhető viszont, hogy a [géntechnológiai tevékenységről szóló jogszabály-tervezet](#) elfogadása 122 napot vett igénybe.

Nemzetközi összehasonlítás

Több, főként nyugati parlamenti hivatalt kerestünk meg emailben azzal a kérdéssel, hogy saját számításaik szerint átlagosan hány napba telik náluk egy-egy törvény elfogadása. Többnyire az a válasz érkezett, hogy nem tudnak részletes számokkal szolgálni, vagy egyáltalán nincsenek erre a kérdésre vonatkozóan adataik, bár néhány parlament tudott szolgálni számokkal. Igen részletes adatokat kaptunk ugyanakkor a német szövetségi parlamenttől. Eszerint az ottani alsóházban, a

törvényhozás centrumjának tekinthető Bundestagban a törvény benyújtásától annak kihirdetéséig 2005-2011 vége közötti időszakban összesen 95 249 nettó munkanap telt el, ezen időszak alatt 855 szövetségi törvényt fogadtak el, vagyis egy *német szövetségi törvényre átlagosan 111 munkanap jutott.*

Három árnyaló megjegyzést azonban tenni kell: a Bundestag hivatala arról nem rendelkezik statisztikai adatokkal, hogy a törvény benyújtása és annak parlamenti elfogadása között hány nap telt el (ahogy mi a magyar parlamentet vizsgáltuk), hanem csak a törvényjavaslat benyújtása és kihirdetése közötti időszakra vonatkozóan szolgáltatott adatokat. Csakhogy az elfogadás és a szövetségi elnök általi aláírás és a kihirdetés között több nap is eltelhet, az iménti számot tehát így kell figyelembe venni, vagyis a benyújtástól a végszavazásig valamivel rövidebb idő telt el, mint 111 munkanap. A másik megjegyzés, hogy a németországi kétkamarás rendszer sokszor meghosszabbítja egy-egy törvény tényleges hatályba lépését, ugyanis a szövetségi tartományok küldötteiből álló Bundesrat bizonyos törvényhozási tárgyak esetében ellenvetéssel élhet, és lassíthatja a törvény elfogadását. A harmadik megjegyzés: a Bundestag hivatala munkanapokban számolt, nem naptári napokban (ahogy azt a magyar parlamentnél tettük), így a ténylegesen eltelt idő naptári napokban valamivel hosszabb. A 111 munkanapos eredmény tehát csak egy arányszám, de azt mindenesetre jól mutatja, hogy a német törvényhozásban próbálják elkerülni a kapkodást.

Pár példát ezúttal is érdemes megtekintenünk. A szociális törvények módosítására (Irományszám: G056) 89 munkanap, az állatvédelmi törvényre (F019) 114, az alacsony jövedelműek lakhatási támogatásáról szóló törvény (*Wohngeldgesetz*) változtatására (J028) 263, vagy a gyermekek részére járó szociális ellátásokról szóló törvény megtárgyalására 402 munkanap jutott. Az egyének érzékeny információs jogaira, a levéltitokra, a postai telekommunikációra vonatkozó szövetségi alaptörvény 10. cikkére vonatkozó módosítás (*Erstes Gesetz zur Änderung des Artikel 10-Gesetzes*) pedig 912 (!) munkanapot vett igénybe. Ebből következik, hogy az

állampolgárok mindennapjait érintő törvényeknek hosszú utat kell megjárniuk a hatályba lépésükig, így van idő a bonyolultabb társadalmi viszonyok szabályozása számos kérdését átgondolni, és az érintettekkel egyeztetni. Ugyanakkor a gyorsaság Németországban sem ismeretlen, az euróválság ügyében 2010 májusában mindössze öt nap telt el a benyújtástól a jogszabály kihirdetéséig (D015).

A többi parlament visszajelzései és házszabályai alapján az általános tapasztalat az, hogy a nyugati parlamenteknél a törvények alapos megvitatása, azaz bizottsági tanácskozások és a javaslatok plenáris üléseken való többszöri megvitatása, vagyis olvasata a jellemző. Különösen igaz ez a kétkamarás parlamentarizmusokra, így pl. az Egyesült Királyságra, vagy az USA-ra, ahol a parlamenti bizottságoknak kiemelt szerepük van a törvényhozás folyamatában. Az eddigi információkkal kiegészítve az alábbi összefoglaló táblázatot tesszük közzé a törvényhozás üteméről.

Ország parlamentje

Egy törvényre jutó időtartam

Ausztria

Nincs adat

Belgium

Kb. 112 nap (2003-2007 ciklus adata)

Dánia

Nincs adat.

Egyesült Királyság

Nincs pontos adat. A törvényjavaslat első olvasatát követő két héttel kerül sor a második olvasatra, ezután kb. két hétig tartó bizottsági munka következik, újabb két hét jut a bizottsági jelentés elkészítésére, és ezután következik a harmadik olvasat. A felsőházzal való nézetkülönbség, vagy a törvénytervezet hossza tovább növelheti a tárgyalási időt.

Finnország

Átlag **134 nap** szükséges egy kormányzati törvényjavaslat elfogadásához

Magyarország

30 nap 2011-ben

Németország

111 munkanap 2005-2011 között

Norvégia

Kb. 3-6 hét.Egy ülészakon kb. 100 törvény elfogadására kerül sor

Svédország

Nincs adat. A Folketing házszabálya háromszori olvasatot ír elő (10.§)

Szlovákia

nincs adat

Következtetések

További kutatásokra és statisztikai adatokra volna szükség ahhoz, hogy teljesen megbízható adatokat kapjunk a magyar törvényhozás más parlamentekkel való összehasonlíthatóságára vonatkozóan, de még ezen adatokból is egyértelmű, hogy a Magyar Országgyűlés korábbi önmagához és más vizsgált parlamentekhez képest is rendkívül gyors ütemet diktált 2010-11-ben. Ennek komoly indoka volt, nevezetesen, hogy Orbán Viktor bevallotta is új rendszer megalapításáról, „fülkeforradalomról” beszélt.

Az egész mostani ciklust meghatározó politikai döntés volt a Fidesz részéről, hogy kormányváltásnál jóval többet akar, a magyar állam és társadalom igen jelentős átalakítását, másfelől saját kormányzati hatalmának több ciklusra szóló biztosítását. Ehhez kétségtelenül nem lett volna elegendő néhány feles törvény megváltoztatása, az egész közjogi és gazdasági rendszerhez hozzá kellett nyúlnia a Fideszhez. Hogy ez a politikai döntés helyesnek bizonyult-e, nem a mostani elemzés tárgya, de enélkül nem lehet megérteni a törvényhozási hajsza okát.

A gyorsaság további oka már inkább taktikai. Mint [arról már írtunk](#), a Fidesz-kormány kevésbé tartotta fontosnak a főleg baloldali kormányok idején nagyobb szerepet kapott érdekcsoportokkal (pl. szakszervezetek) való egyeztetést, ugyanis úgy vélte, hogy a különböző lobbik egymást kioltó érdekeinek kereszttüzében, azokhoz alkalmazkodva nem lehet egységes és hatékony kormányzást kialakítani. Alkotmányjogilag is alá lehet támasztani ezt az érvelést, hiszen ezen érdekképviselőket nem a lakosság választotta meg, így hagyni kell, hogy a legfelsőbb népképviselői szerv minél kevésbé hagyja magát befolyásolni a számtalan érdekcsoport igényeitől. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a Fidesz-kormány egyáltalán nem folytatott volna egyeztetéseket egyes törvények benyújtása előtt, a szolgálati nyugdíjakról szóló törvénymódosítás, vagy az új Munka Törvénykönyve parlament elé kerülése előtt, és utána is kérdésében több tárgyalás

folyt a kormány és az egymással is rivalizáló szakszervezetek között. Az azonban kétségtelen és immáron ismert, hogy a sorozatos képviselői indítványok kevésbé tették lehetővé, hogy a korábban, a nyilvánosság előtt ismert érdekcsoportok mindegyike képes lett volna a politikára való informális befolyását megőrizni.

A törvényhozás minősége szempontjából viszont joggal lehet feltenni komoly kérdőjeleket. Mivel általában nem jutott kellő idő a szabályozandó terület gondjainak, érdekviszonyainak, alkotmányossági kritériumainak átgondolására, így többször is hozzá rövid időn belül módosítani kellett a már elfogadott törvényeket. Ismert példája ennek az új egyházügyi törvény, vagy a végkielégítések korlátozásáról és visszavételéről szóló joganyag. Kevésbé ismert, de nem szerencsés az sem, hogy a gazdasági élet fontos területére vonatkozó közbeszerzési jogot másfél év alatt hat alkalommal módosították, meglehetősen ad hoc alapon nyúlva bele ennek az igen bonyolult jogterületnek a szabályozásába. Nem szerencsés ez azért sem, mert – a gyakori módosítás – lehetetlenné teszi a kiszámítható jogviszonyok kialakulását. Csakhogy az adótörvények elmúlt két évtizedben megtörtént gyakori módosíthatása is jól példázza, hogy ez a probléma sem most kezdődött.

Összegzés

Nem magyar sajátosság, hogy a kormányok a modern világ bonyolult szabályozásában nagy szerepet kapnak a gyors, operatív cselekvésre való képességük miatt. Egy néhány főből, esetleg tucatnyi tagból álló kormány jóval gyorsabban tud kormányrendeletet változtatni, mint egy pár száz fős parlament törvényt. Ezért a parlamentekre a fontosabb keretszabályok, azaz törvények megalkotására marad, de mivel továbbra is ezek határozzák meg az állam működésének alapvető szabályait, az állampolgárok fő életviszonyait, továbbra is elengedhetetlen a jó színvonalú törvényalkotás. Manapság, amikor a modern társadalom egyre nagyobb specializálódást követel meg még egy tudományágon, munkaterületen belül is (például egy társasági joggal foglalkozó ügyvéd nem

feltétlenül vállal el emberöléses büntetőügyet), akkor szükséges, hogy a meglehetősen specializálódott társadalmi viszonyokról szóló döntés előtt a törvényhozó, illetve az egyes parlamenti frakciók vezetése kellően felkészült legyen, ehhez viszont idő kell. Egy zeneművészetin végzett képviselőnek – ha lelkiismeretesen akarja végezni a munkáját – szakértői véleményekre, és önképzésre van szüksége, ha bele kíván látni az energiapolitika meglehetősen szerteágazó kérdéseibe.

Nem véletlen, hogy a magyar parlament házszabálya – a többi parlamentéhez hasonlóan – is előírja, hogy a szakkérdések részleteit először a bizottságoknak kell megtárgyalniuk, és a parlament plenáris ülésének is legalább kétszer (általános és részletes vita keretében) kell foglalkozniuk a törvényjavaslattal a zárószavazás előtt. Ha viszont egy törvényjavaslatra mindössze pár hét, vagy még annyi sem jut, akkor arra sincs, vagy alig van idő, hogy maguk a szakpolitikusok kellően felkészüljenek az adott témából, és emiatt könnyen előfordulhat, hogy a frakciójukhoz, majd a plenáris üléshez szakmailag nem kellően megalapozott törvényjavaslatok kerülnek. Most viszont, hogy az Alaptörvény, és a sarkalatos törvények nagy részén túljutott a parlament, elvileg lehetőség mutatkozik lassúbb, a dolgokat átgondolni jobban képes jogszabályalkotásra.

Ám a jó törvényhozáshoz a hosszabb idő önmagában nem elegendő, sőt egy javaslat túl hosszú időn át tartó tárgyalása akár döntésképtelenségre is utalhat. Az is fontos, hogy a kormányzati apparátus szakmailag felkészült, jó szakemberekből álljon, és egy ilyen apparátus készítsen adott esetben magas színvonalú jogszabálytervezeteket és hatástanulmányokat a törvényhozásnak. Magyarországon a közigazgatásban dolgozók bére évek óta nem emelkedett, erőteljes a politikai befolyásolás, s mindez nem segíti elő, hogy a versenyszférából az állami szférába csábítsanak nyelveket beszélő, jól képzett és felkészült munkaerőt.

A törvényhozás gyorsasága tehát csak tünete, de nem az igazi indoka annak, hogy az Országgyűlés törvényalkotásának szakmai színvonala komoly javításra szorul. A mindenkori politikai rendszer legitimitációjának árt, ha selejtes, kellően át nem gondolt jogszabályok kerülnek ki, mert nehezebbé teszik az állampolgárok, és a szervezetek életét, és ezáltal rombolja bennük a politikai rendszer megítélését. A parlament – akár elnöki, akár parlamentáris rendszerről beszélünk – a többpártrendszerű, versenyelvű politikai rendszereknek egyik kulcsszereplője, hatékonysága és működése jóval fontosabb annál, mint amit a tömegmédiánálunk mutatni szokott.

Az adatgyűjtésben Kádár Gergely nyújtott segítséget

Köszönetet mondunk az egyes parlamenti hivataloknak az elküldött válaszokért

Külön köszönetet mondunk a Bundestag hivatalának az elemzéshez nyújtott segítségért.